

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
17.09.2024	10316/102/2024-45182/2024	SIŽP - ústredie	03. 12. 2024

Vec

2/P-OK/24 - Petícia vo veci agresívneho zápachu v m. č. Bratislava-Petržalka - oznámenie výsledku vybavenia petície

Slovenskej inšpekcii životného prostredia – ústredie (ďalej len „SIŽP“) bola dňa 16.09.2024 doručená petícia občanov týkajúca sa intenzívneho zápachu v mestskej časti Bratislava-Petržalka v dňoch 30.08. – 02.09.2024, v ktorej ste boli určený ako zástupca petičného výboru v styku s orgánmi verejnej moci. Petícia bola zároveň doručená aj Bratislavskému samosprávnemu kraju, Slovenskému hydrometeorologickému ústavu (ďalej len „SHMÚ“), Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len MŽP SR“), Hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „hl. m. Bratislava“) a Prezídiu hasičského a záchranného zboru.

Petícia obsahuje 804 podpisov osôb podporujúcich petíciu v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“).

V petícii podpísané osoby žiadajú subjekty, ktorým petíciu adresovali, o preverenie stavu ovzdušia, množstva jednotlivých znečisťujúcich látok v termíne 30.08. – 02.09.2024 z dostupných údajov najmä meracej stanice SHMÚ ako aj všetkých možných zdrojov (najmä Čistiareň odpadových vôd Petržalka, Spal'ovňa – ZEVO Bratislava, Slovnaft, a. s.) a o poskytnutie informácie o zložení nameraných látok a ich škodlivosti na zdravie človeka; o kontrolu dát z rozhodného dátumu, poskytnutie informácie z preverenia o možných znečisťujúcich, resp. zápašných látkach, ktoré boli zaznamenané v ovzduší v uvedenom termíne pri meracej stanici Slovenského hydrometeorologického ústavu na Mamateyovej ulici (...); o poskytnutie informácie, či sa zápach ako taký ako negatívny jav monitoruje meracími zariadeniami a vyhodnocuje (...); o zabezpečenie urýchlenej inštalácie vhodného meracieho zariadenia na presnú identifikáciu charakteru látok a intenzity (...); o zvýšenú mieru monitorovania a vyhodnocovania, či už pravidelnej ale aj mimoriadnej kontroly ovzdušia v dotknutom území (...).

Inšpektorát životného prostredia Bratislava, Odbor inšpekcie ochrany ovzdušia (ďalej len OIOO alebo inšpekcia“) ako orgán štátneho dozoru vykonal dňa 09.09.2024 neohlásené šetrenie spolu s miestnou obhliadkou a následnou kontrolou zdrojov znečistenia ovzdušia podľa zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane ovzdušia“) v areáli Čistiarne odpadových vôd Petržalka.

Kontrolou bolo zistené, že v areáli Čistiarne odpadových vôd Petržalka sa nachádzajú dva samostatné stredné zdroje znečistenia ovzdušia:

1. Čistiareň odpadových vôd Petržalka kategorizovaná podľa prílohy č.1 k vyhláške MŽP SR č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia (ďalej len „Vyhláška“) ako 5.3.2 Čistiarne odpadových vôd s projektovanou kapacitou čistenia podľa ekvivalentných obyvateľov: a) čistiarne komunálnych odpadových vôd ? 5 000 prevádzkovateľa Bratislavská vodárenská spoločnosť a. s., Prešovská 48 826 46 Bratislava,

2. Prevádzka kalového, plynového a energetického hospodárstva Bratislava-Petržalka kategorizovaná podľa prílohy č. 1 Vyhlášky ako 5.99.2 Ostatné zariadenia a technológie spracovania a nakladania s odpadmi prevádzkovateľa BIONERGY a. s., Prešovská 48, 826 09 Bratislava.

Inšpekcia vykonala kontrolu podľa zákona o ochrane ovzdušia na obidvoch zdrojoch znečistenia ovzdušia.

1. Pri kontrole vykonanej na strednom zdroji znečisťovania ovzdušia Čistiareň odpadových vôd Petržalka (ďalej len „ČOV“) inšpekcia konštatuje, že:

- prevádzkovateľ stredného zdroja znečisťovania ovzdušia plní povinnosti podľa ustanovení zákona o ochrane ovzdušia,
- v čase kontroly v blízkosti objektov ČOV, ktoré emitujú najväčší podiel pachových látok zo zdroja znečisťovania ovzdušia (vstupný kanál surovej odpadovej vody, objekty čerpacej stanice 1. stupňa, hrubé hrablice, aktivačné nádrže) bol cítiť slabý zápach, ktorý sa prirodzene vyskytuje pri ustálenej prevádzke čistiarne odpadových vôd,
- neboli prekročené povolené ukazovatele znečistenia vo vypúšťaných vodách,
- splaškové vody dovážané na ČOV autocisternami sú do technológie čistenia odpadových vôd čerpané potrubím zaústeným pod vodnú hladinu v objekte čerpacej stanice splaškových vôd 2. stupňa z dôvodu zníženia množstva emitovaných pachových látok do vonkajšieho ovzdušia,
- na časti zdroja znečisťovania ovzdušia je inštalované zariadenie na obmedzovanie pachových látok – biofilter, ktorý je súčasťou kalového hospodárstva.

Inšpekcia skontrolovala prevádzkovú evidenciu ČOV aj z rozhodného dátumu a zistila, že na ČOV nenastala žiadna havária ani nezvyčajný prevádzkový stav, ktorý by chemický zápach uvádzaný v petícii spôsobil. Inšpekcia konštatuje, že nebolo zistené porušenie povinností prevádzkovateľa stredného zdroja znečisťovania ovzdušia (ďalej len „SZZO“) podľa zákona o ochrane ovzdušia.

2. Pri kontrole vykonanej na SZZO Prevádzka kalového, plynového a energetického hospodárstva Bratislava-Petržalka (ďalej len „Prevádzka KPEH“) inšpekcia zistila, že:

Prevádzkovateľ KPEH informoval dňa 12.08.2024 Okresný úrad Bratislava o začatí plánovaných rekonštrukčných prácach na plynojeme, ktorý je súčasťou zdroja znečisťovania ovzdušia. Na začiatku rekonštrukčných prác bolo nutné vypustiť všetok zvyškový bioplyn nahromadený v starom plynojeme sprevádzaný kontinuálnym odfukom produkcie bioplynu počas trvania rekonštrukčných prác (3 týždne). Prevádzkovateľ zároveň oznámil, že v závislosti od poveternostných podmienok môže dochádzať počas rekonštrukčných prác k zvýšeniu pachovej stopy v okolí ČOV Petržalka. Postup rekonštrukčných prác bol kontinuálne zaznamenávaný v stavebnom denníku. Rekonštrukčné práce boli ukončené dňa 04.09.2024. V čase výkonu kontroly dňa 09.09.2024 v okolí objektov Prevádzky KPEH nebol cítiť nadmerný, obťažujúci zápach. Inšpekcia konštatuje, že vykonanou kontrolou nebolo zistené porušenie povinností prevádzkovateľa SZZO podľa zákona o ochrane ovzdušia.

Inšpekcia konštatuje, že práve ohlásené rekonštrukčné práce v Prevádzke KPEH, zahŕňajúce vypustenie zvyškového objemu bioplynu z plynojemu do ovzdušia a následný odfuk celej produkcie bioplynu mali za následok zvýšenie pachovej stopy v okolí ČOV.

Inšpekcia disponuje aj správou SHMÚ, ktorá bola vypracovaná z dôvodu silného zápachu v lokalite Petržalka Viladomy – Slnečnice. Z nej vyplýva, že cit. :

„V danom období sa koncentrácie SO₂ pohybovali na nízkych hodnotách, najvyššia koncentrácia SO₂ bola zaznamenaná na monitorovacej stanici Mamateyova 30.8. 2024 o 12.00 hod a to 13 µg.m⁻³. SO₂ v danom období nemohol byť príčinou zápachu v lokalite Petržalka Viladomy – Slnečnice. Pre benzén v tomto období nie sú k

dispozícii merania z monitorovacej stanice Rovinka SHMÚ z dôvodu kalibrácie analyzátora v Maďarsku, žiadny stand-by analyzátor nebol k dispozícii. Namerané koncentrácie benzénu na monitorovacích staniciach BA, Trnavské mýto a Rovinka Slovnaft boli nízke s maximom 5 µg.m⁻³) dňa 2.9. o 19.00 hod a neboli príčinou zápachu. Vietor severovýchodného smeru od rafinérie Slovnaft sa vyskytoval v 31 %, rýchlosti vetra boli relatívne nízke, preto predpokladáme, že zápach mohol pochádzať zo Slovnaftu, ale s väčšou pravdepodobnosťou pochádzal z čistiarne odpadových vôd, ktorá je k Viladomom orientovaná rovnako severovýchodne, ale oveľa bližšie. (Možná je tiež synergia oboch spomínaných zdrojov. Rafinéria Slovnaft upozorňuje o rušivých činnostiach vo svojej aplikácii Sused Slovnaft a v spomínanom období neplánovali žiadne takéto činnosti. Dňa 2.9. bolo plánované spaľovanie na poľných horákoch spojené so zvýšeným hlukom, ale nie zápachom. V oblasti Bratislavy sa v tomto období nachádzala anticyklóna a boli zhoršené rozptylové podmienky, čo dokladujú aj relatívne vysoké hodinové koncentrácie PM10 v danom období.“

Zistenie pôvodu, resp. pôvodcu znečistenia (v tomto prípade pachovými látkami) je veľmi zložitý proces, pri ktorom sa berie do úvahy veľa faktorov, ktoré majú na to vplyv (napr. potenciálne emisie, stabilita atmosféry a rozptylové podmienky, ktoré vychádzajú z nameraných meteorologických veličín ako sú: rýchlosť a smer vetra, teplota a tlak vzduchu). Vo voľnom ovzduší nie sú pre zapáchajúce látky určené limitné hodnoty (číselné vyjadrenie), a to z dôvodu zložitosti tejto problematiky. Najproblematickejšia je samotná interpretácia prípadných výsledkov, a preto sa v príslušných povoleniach určujú iné opatrenia (všeobecné podmienky prevádzkovania), ktoré majú pri ich dodržiavaní viesť k zníženiu zápachu. Meranie znečisťujúcich látok vo voľnom ovzduší podľa zákona o ochrane ovzdušia je v kompetencii poverenej organizácie SHMÚ.

Keďže pre pachové látky v Slovenskej republike nie sú ustanovené emisné limity, nie je právnym predpisom (Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 249/2023 Z. z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí) riešené ani ich monitorovanie. Podľa prílohy č. 3, časť II., bod 4. Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia platia pre prevádzkovateľov zdrojov všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov emitujúcich pachové látky. Inšpektorát životného prostredia Bratislava, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly (ďalej len „OIPK alebo inšpekcia“) dňa 25.09.2024 vykonal kontrolu aj vo viacerých prevádzkach spoločnosti Slovnaft, a. s.. Zo zistení vyplýva, že dňa 31.08.2024 došlo k odstaveniu prevádzky LDPE4 (Low Density PolyEthylene 4) a následne ráno 01.09.2024 aj k odstaveniu prevádzky PP3 (Polypropylén 3). Obe tieto udalosti následne viedli k spaľovaniu na poľných horákoch, čo mohlo byť spojené so zvýšeným vnímaním zápachu. OIPK preveril aj AMS protokoly prevádzok, ktoré sú na tento systém monitorovania emisií napojené. V rozhodnom dátume (30.08.2024 do 02.09.2024) neboli na sledovaných prevádzkach prekročené povolené hodnoty emisných limitov. Väčšina sledovaných prevádzok sa v tomto období nachádzala v ustálenej prevádzke.

Z tohto dôvodu, ako aj z vyššie uvedených zistení na Prevádzke KPEH inšpekcia ako primárnu príčinu zápachu v danej lokalite identifikuje únik/vypúšťanie bioplynu na prevádzke KPEH.

SIŽP považuje Vašu petíciu týmto oznámením podľa ustanovenia § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve za vybavenú.

Ing. Brigita Pokorná
vedúca oddelenia kontroly

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky